

Què en pensen de: Cal preservar el llegat industrial?

Què s'ha de fer o què es pot fer

Miquel Arisa

Coma Alcalde

El desenvolupament dels pobles i de les ciutats ha fet que els espais on estaven ubicades indústries, especialment del tèxtil o del metall, s'hagin anat transformant en trama urbana d'habitatges i això ha comportat un canvi de paisatge.

També hi ha hagut la voluntat de reconvertir part d'aquestes naus en espais culturals, esportius, o de lleure; i tot això s'ha fet en funció de la capacitat de cada municipi i de la massa social que hi habita, ja que a tots aquests espais, després de donar-los un ús, s'hi ha de fer un manteniment de l'edifici com el quotidià. En el nostre cas tenim que indústries del tèxtil que van estar en ple funcionament fins el 1995 s'han anat reconvertint; altres més petites, com poden ser can Maçana o Prims, ja ho havien fet abans. I ara tenim uns espais que el Pla general de Centelles determina com a indrets urbans que quan deixen l'activitat industrial es poden transformar en espais d'habitatges. I el Pla de protecció urbà també determina els edificis que estan catalogats i que s'han de mantenir. És el cas de la nau de característiques modernistes del Vapor o la xemeneia de can Generalet i can Ripoll, entre d'altres i, per tant, s'han d'harmonitzar amb el nou ús.

A can Generalet el planejament que detalla la transformació urbanística està aprovat i la xemeneia queda a l'entorn d'una plaça pública per tal d'aprofitar la resta de solar per a edificacions plurifamiliars. Una altra casuística era la de la GMB amb unes edificacions fetes entre 1948-60 que no tenien valor arquitectònic rellevant i per això es va deixar que s'enderroquessin. Al Vapor s'han mantingut les naus catalogades però la resta s'ha enderrocat d'acord amb la normativa vigent, menys la nau a la qual es va donar un ús diferent, on hi ha les pistes de pàdel i diversos usos esportius, recreatius, culturals i educatius. També es van enderrocar 13.000m² de naus de l'Estabanell a la zona dels Casals que estaven entre el riu Congost i la riera del Cerdà, que es van tirar a terra, però tampoc s'hi ha fet cap altra tramitació d'activitat.

El que no s'ha fet en cap cas és el canvi d'ús del sòl. Cal anar molt alerta amb tots aquests canvis perquè, si es modifiquessin tots, Centelles podria créixer de cop amb 500 habitatges plurifamiliars que, si n'hi haguéssim necessitat -que en aquest moment no ho veiem- transformaria Centelles i l'engrandiria amb unes dimensions que caldria repensar tots els serveis que es donen. Cal anar molt alerta si es vol fer un nou Pla d'ordenació urbanística municipal, ja que és una prerrogativa legal que tenen sobre aquests terrenys i s'hauria de tenir en compte. I això podria representar consolidar aquestes trames urbanes amb el tant per cent d'edificabilitat actual.

Exemple d'oportunitat perduda

Rosa Donato

En nom d'Ara Junts per Centelles - AM

Han passat els anys on la industrialització del país, marcada pel tèxtil i la llum, es feia en convivència amb els habitatges, i avui el que es porta són els polígons industrials. El mapa del patrimoni cultural elaborat per l'Ajuntament només identifica les naus de l'Estabanell al cementiri, i el conjunt fabril tèxtil de GMB o Can Sopes. Per altra banda és lloable la feina feta pels primers ajuntaments democràtics de la Vila i que es va concretar en un Pla General avui malauradament ja obsolet (1983). En aquest Pla es contemplen tres zones industrials - Estabanell, Can Sopes i les naus d'en Rop al costat del cementiri-, com a zones de possible transformació d'ús. En la definició del Pla, es tracta de sòls en els quals és possible el manteniment de l'activitat industrial i la transformació a usos residencials, establint les mesures necessàries per recuperar superfícies destinades a espais lliures i vials.

El Pla va ser assertiu en plantejar per a aquestes zones un canvi d'ús que afavorís la transformació urbanística de Centelles mitjançant plans especials tutelats per l'Ajuntament per preservar l'interès del poble. Defensem que cal recuperar aquests espais perquè suposen la possibilitat d'equilibrar mancances degudes als creixements urbanístics de les últimes dècades. En un canvi d'etapa evident en molts aspectes, emergeixen els espais industrials en desús (com la zona del Vapor que ha aixecat el seu repte als ulls de tothom), que tenen poc o escàs valor patrimonial i on els interessos particulars pretendran especular per sobre del bé general.

Havent perdut l'oportunitat d'ordenar els usos i les expectatives d'aprofitament d'aquestes zones mitjançant una nova versió de Planejament urbanístic que reordenés les velles previsions, l'ajuntament de Centelles troba avui limitat el seu marge de maniobra per culpa de la pròpia inacció. Si haguéssim fet els deures, els plans especials pendents ens donarien ara la imatge fidel d'una Vila transformada dialogant amb les expectatives dels propietaris, però també de la resta del poble que té en aquest espai una oportunitat per ordenar i fer millor la vida. Tot i així, som a temps de fer un canvi de rumb i posar l'interès general per davant dels privats: cal posar-se a treballar de manera desacomplexada en els plans especials i fer un nou Pla General d'una vegada.

Havent perdut l'oportunitat d'ordenar els usos i les expectatives d'aprofitament d'aquestes zones mitjançant una nova versió de Planejament urbanístic que reordenés les velles previsions, l'ajuntament de Centelles troba avui limitat el seu marge de maniobra per culpa de la pròpia inacció. Si haguéssim fet els deures, els plans especials pendents ens donarien ara la imatge fidel d'una Vila transformada dialogant amb les expectatives dels propietaris, però també de la resta del poble que té en aquest espai una oportunitat per ordenar i fer millor la vida. Tot i així, som a temps de fer un canvi de rumb i posar l'interès general per davant dels privats: cal posar-se a treballar de manera desacomplexada en els plans especials i fer un nou Pla General d'una vegada.

El patrimoni històric i/o industrial

Grup municipal del PDeCAT

Llegeixes premsa, i visites poblacions de tots els indrets del nostre país i gairebé tots els pobles per petits que siguin qui més o menys, han preservat el seu llegat patrimonial i històric, i això t'omple de satisfacció per veure que es dona un valor al qual es va fer abans i que perdurarà tant els costums com la història per les generacions futures.

La pregunta de l'article d'opinió d'aquest mes és: "cal preservar el llegat industrial?", la resposta és i tant!, sempre és positiu preservar el patrimoni històric i cultural d'un poble i d'un país, però creiem que la pregunta en el poble de Centelles, ha de ser un altre:

Cal que per preservar el llegat industrial, sigui en detriment del llegat històric de la població?

Perquè en el nostre poble no s'ha invertit a recuperar com en altres poblacions, fins i tot no gaire lluny d'aquí el patrimoni històric i arquitectònic, per ús i gaudiment de tothom?

Clars exemples; són la capella de Jesús, el Palau Comtal i recuperació de la Cira amb el disseny de Raspall?

Sembla que des de l'actual Ajuntament estan més a favor d'invertir diners públics a unes naus industrials de propietat privada, en estat ruïnós en una zona molt adient per deixar-ne una bona part verda, en el centre històric de la població, i en contrapartida deixar caure el Palau Comtal. En algun moment s'ha pensat a demanar què en pensen els centellencs i centellenques?

No serà que a la nostra població no s'ha valorat quelcom d'aquest patrimoni per punts de mira i interessos particulars i no pensant amb la col·lectivitat present i futura?

Crec que cal una reflexió profunda de la població i manifestar-nos i participar activament en què prevalgui l'opinió de la majoria de la població i no en interessos, particulars o partidistes.

Què podem fer amb el patrimoni industrial?

Víctor Barquer

Militant de la CUP i d'Endavant i regidor de l'Ajuntament de Centelles

Permeteu que sigui en Jaume Peramau i Llorens, Doctor en Història de la Tècnica, qui expliqui, millor que jo, aquest concepte. "L'home, generalment, ha tendit a conservar i valoritzar totes les coses "antigues", fet que no ha succeït amb aquelles altres coses anomenades "velles". Entre aquestes s'hi inclouen i consideren tots aquells elements més recents del nostre Patrimoni, l'anomenat Patrimoni Industrial. André Malraux considerava les fàbriques com les catedrals de l'edat contemporània la qual cosa no deixa de ser ben manifest. El cert és que, tres filades de carreus d'una antiga església romànica completament esfondrada, reben la categoria d'antiga, mentre que una fàbrica tèxtil de primers de segle o una màquina en desús reben, contràriament, la categoria de vell.

Perquè aquesta diferència de tractament i consideració quan aquests elements poden arribar a tenir, com a mínim, el mateix nivell d'interès històric, tècnic, artístic, patrimonial, amb l'afegit de ser els elements patrimonials més propers en el temps i en les formes al nostre sistema de vida? Perquè oblidar-nos dels elements materials més immediats i propers a la nostra època?. La resposta, cal cercar-la en els conceptes que existeixen entre l'anomenat patrimoni industrial i el patrimoni clàssic. El patrimoni industrial agrupa els estudis i elements mobles i immobles relacionats amb els processos d'explotació i fabricació industrials, inclosos tots els aspectes: màquines, edificis, tecnologies, processos productius, utilitatges, sistemes energètics i de transport, llocs d'emmagatzematges, cases dels amos, habitatges obrers, espais socials, arxius industrials, documents gràfics, etc. Conservar aquest patrimoni no vol dir donar-li una conservació passiva i obsoleta, vol dir disposar d'aquells elements que ens facilitin conèixer i comprendre aquells modes de producció i de vida pràcticament desapareguts.

Amb l'evolució del concepte de Patrimoni, s'arriba a la idea de patrimoni cultural com a global, fonamentat en el concepte, fins aleshores no utilitzat, d'interdisciplinarietat. El concepte de patrimoni fins fa poc, es referia a la idea de gaudir visualment, patrimoni estàtic i contemplatiu. D'aquesta contemplació, sorgeix la idea que allò que veiem forma part del "meu" patrimoni (propietat particular de l'esperit que no és altra que el sentiment de pertànyer a una societat, col·lectivitat, al comú). L'agressió a aquest patrimoni és una agressió al meu, al nostre patrimoni. D'aquí sorgeix la necessitat de defensa i protecció social del "nostre" patrimoni. Omnia sunt communia!

Amb l'evolució del concepte de Patrimoni, s'arriba a la idea de patrimoni cultural com a global, fonamentat en el concepte, fins aleshores no utilitzat, d'interdisciplinarietat. El concepte de patrimoni fins fa poc, es referia a la idea de gaudir visualment, patrimoni estàtic i contemplatiu. D'aquesta contemplació, sorgeix la idea que allò que veiem forma part del "meu" patrimoni (propietat particular de l'esperit que no és altra que el sentiment de pertànyer a una societat, col·lectivitat, al comú). L'agressió a aquest patrimoni és una agressió al meu, al nostre patrimoni. D'aquí sorgeix la necessitat de defensa i protecció social del "nostre" patrimoni. Omnia sunt communia!